

Erasmus+

Family Literacy
Works!

BjC
Biblioteca Județeană
Octavian Goga
Cluj

Profilul ocupațional al facilitatorului de programe de literație pentru familie

Conferința de diseminare
Facilitarea programelor de literație pentru familie – un demers calitativ

7 iunie 2018

Al doilea obiectiv din cadrul proiectului
„Family literacy works!” („Literația pentru familie funcționează”)

**cercetarea și definirea profilului ocupațional al
facilitatorului de programe de literație pentru familie**

Coordonator: Biblioteca Orășenească Kranj, Slovenia.

Scopul documentului

identificarea și definirea **domeniilor de competență** care includ **competențele ocupaționale cheie** ale facilitatorului de programe de literație pentru familie

indicatorii calitativi ai profilului

- complexitatea
- claritatea descriptorilor utilizați
- compatibilitatea cu Cadrul European al Calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții

Etape în realizarea profilului

1

Evaluarea stării și amplitudinii programelor de literație pentru familie în cele 5 țări partenere: România, Bulgaria, Macedonia, Slovenia și Portugalia (*Analiza de cercetare comparativă a practicilor de literație pentru familie*)

2

Elaborarea profilului ocupațional al facilitatorului de programe de literație pentru familie (varianta inițială)

3

- Pe baza profilului ocupațional s-a întocmit un **program de formare pentru facilitatorii** de programe de literație pentru familie, care este în curs de pilotare (Ob 3)

4

- După pilotarea programului de formare a facilitatorilor, se va realiza coordonarea dintre teorie și practică (noiembrie - decembrie 2018) și **profilul ocupațional al facilitatorului va fi definitivat.**

Etapa a 2-a

Elaborarea profilului ocupațional al facilitatorului de programe de literație pentru familie

Cercetarea teoretică

- termeni și concepte de bază
- cercetări privind practicile actuale de formare a facilitatorilor programelor de literație pentru familie din întreaga lume

Etapa a 2-a

Elaborarea profilului ocupațional al facilitatorului de programe de literație pentru familie

Partea investigativă

- **2 ateliere de lucru** - un set de cunoștințe, abilități și caracteristici personale
- **Atelier 1** - s-au identificat o serie de caracteristici ale facilitatorului de programe de literație pentru familie, grupate în:
 - ✓ calități personale și comportamentale
 - ✓ atitudini (convingeri, valori, interese, motivații)
 - ✓ cunoștințe și abilități
- **Atelier 2** - s-a completat lista cunoștințelor, abilităților, atitudinilor facilitatorului

Etapa a 2-a

Elaborarea profilului ocupațional al facilitatorului de programe de literație pentru familie

Partea investigativă

- elaborarea și aplicarea unui chestionar

Aplicare: grup de bibliotecari din biblioteci școlare sau publice, educatori, învățători și voluntari (august-septembrie 2017)

Scop: validarea ariilor de competență identificate, de către persoanele care organizează și desfășoară diverse programe de literație pentru familie.

Analiza rezultatelor: respondenții au enumerat mai mult de 30 de calități personale și mai mult de 25 de cunoștințe și abilități pe care un facilitator ar trebui să le aibă.

Etapa a 2-a

Elaborarea profilului ocupațional al facilitatorului de programe de literație pentru familie

Partea descriptivă

Pornind de la cercetarea realizată, de la concluziile atelierelor de lucru și de la rezultatele chestionarului aplicat,

s-au identificat câteva competențe de bază și, prin urmare, s-a descris cadrul ocupațional al facilitatorului de programe de literație pentru familie.

Cine este **facilitatorul (moderatorul)** programelor de literație pentru familie?

- aceea persoană care ajută grupul să ajungă la un acord, rămânând neutru
- „o persoană auto-reflexivă care are o varietate de aptitudini și cunoștințe umane, procesuale, tehnice și o experiență bogată, care îi permit să ajute grupurile de oameni să călătorească împreună pentru a-și atinge obiectivele”

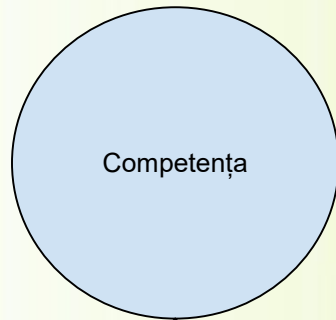

Care este **rolul facilitatorului**?

- elaborarea și organizarea unor programe de literație pentru familie, în cadrul cărora familiile să-și îmbunătățească și să-și consolideze nivelurile de literație

Facilitarea / moderarea = **un proces** prin care conversațiile, acordurile și planificarea din cadrul unui grup sunt asistate.

Ce înțelegem prin **competențe**?

- termenul a fost definit în: psihologie, antropologie, filosofie, sociologie, pedagogie, economie, etc. - nu există o definiție universală a termenului
- o posibilă **definiție** = „abilitatea unei persoane de folosi, în conformitate cu propriile valori, cunoștințele și abilitățile pe care le deține, în situații complexe, diverse și neprevăzute” (Kuran, 2012)

= un **set de cunoștințe, abilități și atitudini**

(Competențe-cheie, 2002)

Nivelurile competenței

- competențe de bază
- competențe ocupaționale (specifice).
 - competențe ocupaționale generice (generale, de bază)
 - competențe ocupaționale specifice.

Uneori, nivelurile sunt asociate cu încă o așa-numită competență organizațională.

Competențele de bază

Criteria de bază pentru determinarea competențelor de bază:

- trebuie să coexiste cu valorile etice, economice și culturale ale societății
 - trebuie să fie utile pentru toți cei din societate
 - este necesar să se ia în considerare și contextul în care se manifestă competențele de bază
-
- nu depind de mediu și sunt transferabile
 - permit fiecărui individ să-și atingă potențialul, să se dezvolte și să crească, să participe activ în societate
 - „se află în centrul tuturor tipurilor de formare profesională, de la toate nivelurile” (Kuran, 2012)

Competențele ocupaționale

- sunt legate de domeniul ocupațional sau de activitățile indivizilor, ca parte a profesiei lor

Competențele ocupaționale generice

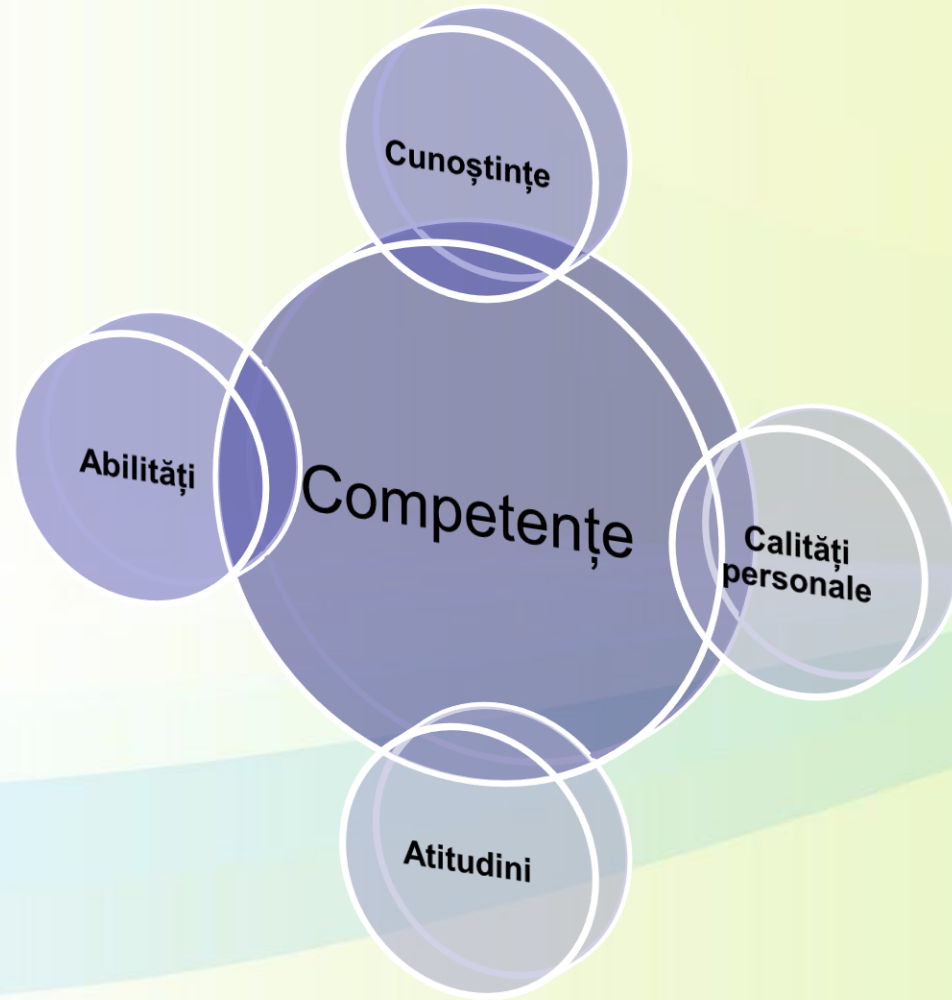
- sunt transferabile între profesii similare

Competențele ocupaționale specifice nu sunt transferabile, ele sunt doar tipice pentru anumite profesii sau activități.

Competențele facilitatorului de programe de literație pentru familie

- **Competențele de bază (generice, ocupaționale generice) ale facilitatorului** – sunt obligatorii, indiferent de unde organizează sau desfășoară astfel de programe.
- **Competențele ocupaționale specifice** - un set de abilități, cunoștințe și calități personale specifice unui anumit program și care reflectă nevoile mediului în care se desfășoară programul.

Elementele competențelor

- **Cunoștințe** - informații pe care le posedă un individ, o familie sau o comunitate și care ne ajută să facem față noilor situații și schimbări în mediul înconjurător
- **Abilități** - utilizarea practică a cunoștințelor
- **Calități personale** - caracteristicile care disting o persoană de o alta
- **Atitudini** - motive, valori și interese ale unui individ

Competențele de bază ale facilitatorului de programe de literație pentru familie

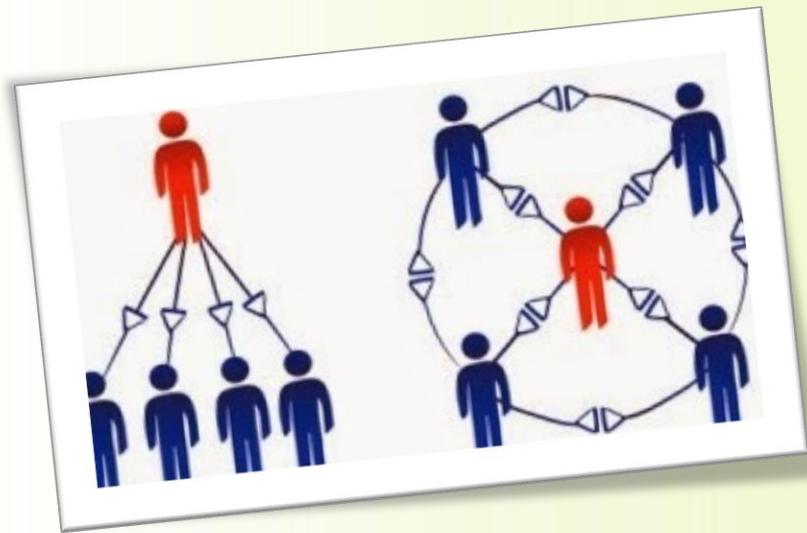
domeniu:
cunoștințe,
abilități,
atitudini

Domeniul profesional – literația pentru familie

Facilitatorul de programe de literație pentru familie

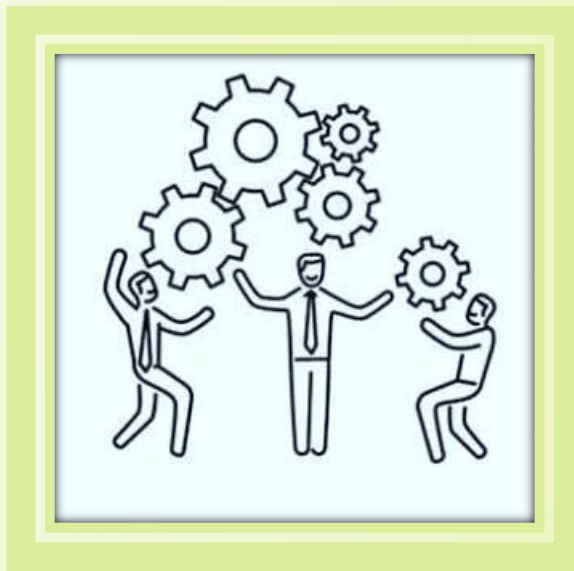
- este conștient de **importanța literației pentru familie** și o promovează
- poate identifica **nevoile familiilor** și poate adapta diferite modele de lucru la contextul local
- **lucrează cu plăcere cu copiii și părinții** și știe cum să comunice cu ei
- **nivelul de alfabetizare** al întregii familii și al comunității se îmbunătățește datorită muncii sale

Domeniul pedagogic-andragogic

Facilitatorul de programe de literație pentru familie

- este capabil **să organizeze, să planifice și să desfășoare o lecție** sau un program
- știe cum **să monitorizeze și să evalueze** progresul participanților, atât individual, cât și ca grup
- este capabil să recunoască **nevoile** lor, să îi susțină și încurajeze în procesul de învățare
- încurajează **învățarea pe tot parcursul vieții**

Facilitarea

Facilitatorul de programe de literație pentru familie

- Încurajează indivizii **să-și asume responsabilitatea** pentru propriul progres academic
- include și **conectează toți membri unui grup** și, în același timp, încearcă să rămână neutru
- planifică **dinamica grupului**, creează un mediu de încredere și cooperare și motivează participanții

Relații interpersonale și mediul social

Facilitatorul de programe de literație pentru familie

- are abilități de **relaționare interpersonală** în medii multiculturale și intergeneraționale
- lucrează cu plăcere cu **famiile**
- are o **atitudine pozitivă** și face față unor situații stresante

Facilitatorul de literație pentru familie:

- este un foarte bun organizator
- își planifică munca și timpul
- este capabil să ghideze grupul decizând singur asupra obiectivelor cheie
- este autonom în căutarea și utilizarea resurselor
- este capabil să utilizeze strategii adecvate pentru a conduce și a lua decizii.

Dezvoltare personală

Facilitatorul de programe de literație pentru familie:

- știe să-și recunoască propriile nevoi de învățare
- folosește metode de autoevaluare și autorefecție
- poate să traseze linie între viața personală și cea profesională
- este capabil să atingă obiectivele stabilite
- este organizat
- are o imagine de ansamblu asupra muncii sale, precum și a muncii altora
- răspunde constructiv criticilor

Ce este Cadrul European al Calificărilor?

- un **punct de referință** pentru **sistemele naționale și cadre de calificare** din Europa - simplifică conversia și comparația între calificările din diverse țări
- promovează mobilitatea geografică și ocupațională și învățarea pe tot parcursul vieții
- se referă la toate tipurile de educație, formare și calificare - meta-cadru.
- definește **8 niveluri de referință**, de bază → specializat
- fiecare nivel – descriptorii ai **rezultatelor învățării** și care se disting pe baza: cunoștințelor (teoretice și factuale), abilităților (cognitive și practice) și a competențelor (responsabilitate și independență).

Acordarea de calificări

este responsabilitatea organismelor naționale de calificare.

**CADRUL EUROPEAN AL CALIFICĂRILOR
PENTRU ÎNVĂȚAREA DE-A LUNGUL VIEȚII**

**Cunoștințele și abilitățile necesare
facilitatorului de programe de literație
pentru familie situează**

**profesia de facilitator
între nivelul 5 și 6 al acestui Cadru.**

Documentul se poate consulta online.

Nivelul 5

- **cunoștințe** factice și teoretice **cuprinzătoare**, specializate, într-un domeniu de muncă sau de studiu și conștientizarea limitelor cunoștințelor respective
- o **gamă amplă de abilități** cognitive și practice necesare pentru conceperea de soluții creative la probleme abstracte
- gestionare și supraveghere în situații de muncă sau de studiu, în care schimbările sunt imprevizibile > revizuirea și dezvoltarea performanțelor proprii și ale altora

Nivelul 6

- cunoștințe **avansate** într-un domeniu de muncă sau de studiu, care implică înțelegerea critică a teoriilor și principiilor
- **abilități avansate**, care denotă control și inovație, necesare pentru a rezolva probleme complexe și imprevizibile într-un domeniu de muncă sau de studiu specializat
- gestionarea de activități sau proiecte tehnice sau profesionale complexe, prin **asumarea responsabilității** pentru luarea deciziilor în situații de muncă sau de studiu imprevizibile > asumarea responsabilității pentru gestionarea dezvoltării profesionale a indivizilor și grupurilor

R
E
Z
U
L
T
A
T
E

Î
N
V
Ă
Ț
Ă
R
I
I
E

**REZULTATELE
ÎNVĂȚĂRII**

COMPETENȚE

**Profilul
ocupational al
facilitatorului de
programe de
literație pentru
familie adaptat
Cadrului**

ABILITĂȚI

CUNOȘTINȚE

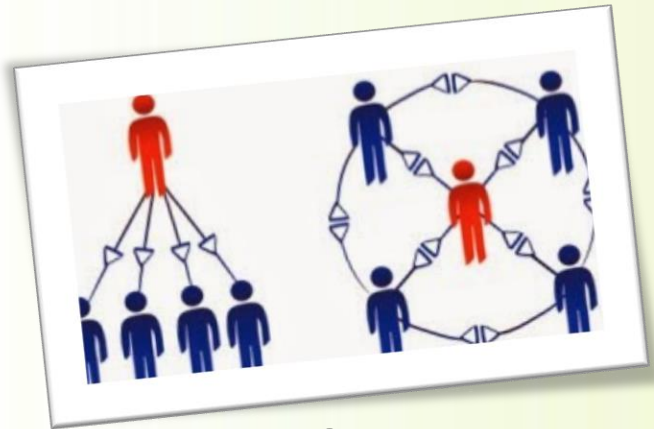
Personal și comportamental

- **Cunoștințe:** metode de autorefecție și evaluare, tehnici de creativitate, tehnici de relaxare și metode a face față stresului, cunoștințe psihologice și din domeniul dezvoltării personale, precum și despre limbajul trupului
- **Abilități:** de a-și evalua propriile limitări și nevoi de învățare, de a comunica verbal și non-verbal, de a-și dezvolta încrederea în sine, autenticitatea și naturalitatea, de a separa viața personală de cea profesională / de a evalua critic propria dezvoltare profesională; de a comuta flexibil între diferitele grupuri țintă, subiecte și contexte de predare-învățare; de a stabili obiective; de a accepta și de a răspunde criticilor constructive; de a gestiona emoțiile negative
- **Competențe:** recunoașterea și administrarea propriile nevoi și obiective de învățare; planificarea, implementarea și evaluarea autonomă a rolului său profesional; privirea de ansamblu asupra muncii sale sau a altora / preocuparea pentru propria dezvoltare profesională; asumarea responsabilității pentru deciziile luate; capacitatea de a face față criticii constructive

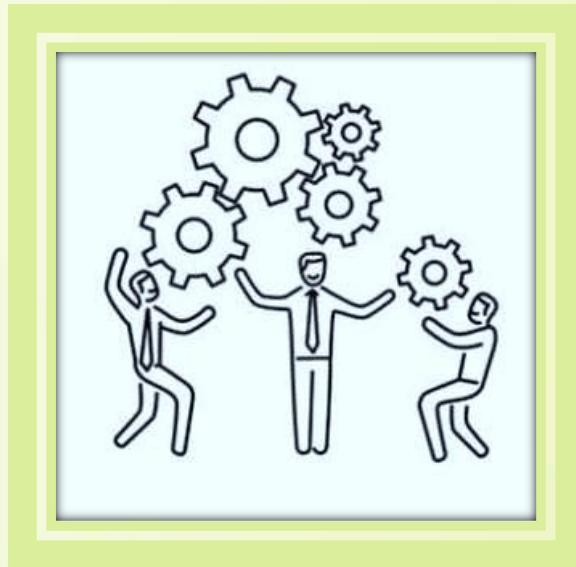
Profesional - literația pentru familie

- **Cunoștințe:** despre diferite modele, metode de predare și practici din domeniul literației pentru familie; despre complexitatea literației și diferitele sale forme, despre modalitățile de îmbunătățire a nivelului de literație la copii și adulți, despre dinamica familială / + cunoașterea tehnologiilor informaționale și a metodelor de identificare a nevoilor comunității
- **Abilități:** specifice educației adulților, de comunicare cu părinții și copiii, de lucru cu grupuri multi-generaționale și multi-culturale, de utilizare transdisciplinară a cunoștințelor / + de evaluare critică
- **Competențe:** conștientizarea importanței literației pentru familie, promovarea literației pentru familie, identificarea și evaluarea nevoilor familiilor, adaptarea modelelor de literație pentru familile la contextul local

Pedagogic și andragogic

- **Cunoștințe:** cuprinzătoare / aprofundate privind principiile și orientările actuale în ceea ce privește învățarea copiilor; de pedagogie preșcolară; de pedagogie incluzivă; învățare experiențială; principiile de bază ale învățării adulților; cunoștințe de bază din psihologia dezvoltării; elemente de bază ale învățării și dificultăți de învățare
- **Abilități:** de ascultare activă; de planificare a programelor educaționale și de realizare a lor; de a susține în public prezentări; de a înțelege complexitatea muncii cu copiii și adulți; de a integra în mod activ nevoile grupului vizat în procesul de învățare; de a transfera propria experiență în mediul de învățare
- **Competențe:** dezvoltarea autonomă a planului de implementare a lecției și a programelor de literație pentru familie; supravegherea, monitorizarea și evaluarea progresului la nivel individual și de grup; promovarea învățării și asigurarea unui sprijin adecvat

Facilitare

- **Cunoștințe:** despre formarea și dinamica grupului; despre planificarea activităților de grup; diferite metode de lucru în echipă / + metode de soluționare a conflictelor
- **Abilități:** de cooperare și lucru în echipă; de implicare activă a membrilor grupului; de a crea un mediu de cooperare și încredere / de a încuraja participanții să folosească noile cunoștințe
- **Competențe:** gestionarea echipelor și a grupurilor de lucru; motivarea membrilor grupului pentru un obiectiv comun / încurajarea participanților în a-și asuma responsabilitatea pentru propria educație

Interpersonal și social

- **Cunoștințe:** comunicare verbală clară și precisă; educație interculturală; sprijin intergenerațional / + cunoștințe de bază privind medierea
- **Abilități:** de a rezolva situațiile conflictuale; de a asculta; de a gestiona diferite situații; de a comunica
- **Competențe:** abil în relațiile interpersonale; rezistent la situațiile stresante dintr-un mediu intercultural și / sau intergenerațional; atitudine pozitivă / foarte motivat pentru a lucra cu familiile într-un mediu intercultural și / sau intergenerațional

- **Cunoștințe:** de organizare și planificare eficientă a muncii și a timpului; privind munca în echipă; privind managementul proiectelor; privind elaborarea viziunii și strategiei procesului de învățare
- **Abilități:** de cooperare cu mediul extern; de a găsi și utiliza resursele; de a recunoaște problemele și de identifica soluții / + de a identifica și defini obiective organizaționale; de a coordona programe/proiecte/persoane; de a monitoriza și evalua scopuri/ rezultate; de a gândi strategic
- **Competențe:** organizarea eficientă a muncii și a timpului; managementul echipei / autonomie în luarea deciziilor

Forma finală a Profilului ocupațional

Va fi disponibilă pe pagina web a bibliotecii

<http://www.bjc.ro/new/index.php?proiecte-in-derulare/#europene>

Proiecte și programe în derulare

Proiecte și programe cu finanțare externă

Programe de educație permanentă

- **Proiecte realizate de Secția pentru Copii, Sediul Central**
- **Proiecte pentru adolescenți, Sediul central**
- **Proiecte realizate la Secția pentru copii a Filialei „Traian Brad”**
- **Proiecte realizate la Filiala Zorilor**

Programe de vacanță

Programul de voluntariat pentru persoane aflate în dificultate

Proiectul "Biblioteca de arte vizuale"

PROIECTE ȘI PROGRAME CU FINANȚARE EXTERNĂ

Titlul proiectului: **Family Literacy Works!**
Perioada de derulare: octombrie 2016 - martie 2019
Proiectul este finanțat în cadrul programului Erasmus+ și își propune:

- să realizeze o analiză comparativă a programelor de literație pentru familie în țările participante;
- să stabilească un cadru al competențelor necesare facilitatorului unor astfel de programe;
- să stabilească o curriculă pentru trainingul facilitatorilor;
- să testeze și să definitiveze curricula;
- să disemineze în țările participante rezultatele proiectului.

[Activitățile proiectului](#)

